

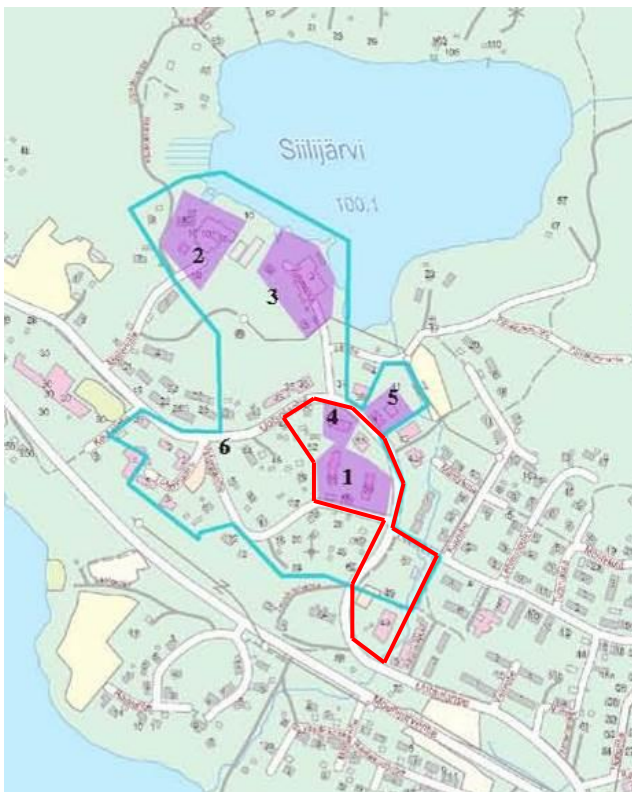
A 051 Uotsolan koulun ja Pentintuvan asemakaavamuutos – Rakennettu ympäristö

Asemakaavamuutoksen suunnittelualue sijoittuu entisen Mouhijärven kunnan kirkonkylän keskusta, kylän halki johtavan Uotsolantien molemmiin puolin. Keskusta sijaitsee kahden järven, Siilinjärven ja Mätikön välissä. Suunnittelualueella sijaitsee kansakoulurakennus, entinen kunnantalo, liikerakennus, kirjasto ja asutusta. Alueen rakennuskanta ulottuu ajoitukseltaan 1800-luvun lopulta 2000-luvulle.

Suunnittelualue on osittain maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä (Pirkanmaan liitto 2014). Uotsolan koulu ja raittinäkymä on mainittu arvokkaina kohteina julkaisussa Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet (Julkaisu B174, Tampereen seutukaavaliitto 1990). Raittinäkymää on kuvattu siinä seuraavasti:

”Uotsolan varhaiskeskiaikainen kylä on Mouhijärven vanhinta yhtenäisesti jatkunutta asutuserostumaa.” 1800-luvun ”keskvaiheilla kylän asema korostui, kun uusi kirkko rakennettiin nykyiselle paikalleen. Kylän keskustassa on säilynyt vanhan kansakoulun ohella joukko pussia kauppakartanoita ja asuinrakennuksia. Lehtipuiden reunustama raitti mutkittelee näiden välitse.”

Tämä kuvauksen jälkeen osa Uotsolan vanhoista liike- ja asuinrakennuksista on korvautunut uusilla rakennuksilla. Merkittävimmät ja parhaiten säilyneet vanhat rakennukset raittinäkymässä ovat vanha kansakoulu ja Oksasen liiketalo.

1. koulukeskus: kansakoulu 1879, 1920-luvun rakennus, 1950-luvun koulurakennus
2. meijeri: tuotantorakennukset 1900-luvun alku, toimistorakennus 1964
3. kutomo: tuotantorakennus 1946, asuinrakennuksia 1941, 1947
4. osuuskaupan liiketalo
5. Oksasen liiketalo, kehrutehtaan toimisto
6. Uotsolantien varren liike- ja asuinrakennuksia 1950-luvun alkupuolelta

Ote selvityksestä Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt, turkoosi rajaus (Pirkanmaan liitto 2014). Alustava asemakaavamuutoksen suunnittelualue rajattu kartalle punaisella. Kartalla näkyvät Uotsolan koulun 1930- ja 1950-luvun rakennukset on purettu syksyllä 2015 myönnetyllä purkuluvulla.

Historiallisten karttojen tarkastelu

Ensimmäinen maininta todennäköisesti varhaiskeskiaikaisesta Uotsolan kylästä on vuodelta 1540. Isojakokartalla 1781 kylässä on ollut neljä taloa ja sotilastorppa. Kylätontit ovat sijainneet suunnittelualueen eteläosassa Uotsolantien reunalla ja sotilastorppa nyk. kansakoulun kohdalla. Tontit ovat rakennettua pihamaata eikä niitä ole määritelty muinaisjäänöksiksi. Kylän kantatalot ovat olleet Noka, Lammaspää, Pentti, ja Hoppu - kappalaisen talo. (Mouhijärven muinaisjäänösinventointi, Mikroliitti Oy 2009)

Ote Senaatinkartastosta (1870-1917) Uotsolan kohdalta (Kansallisarkisto, Digitaaliarkisto).
Suunnittelualueen sijainti merkitty vihreällä pisteellä.

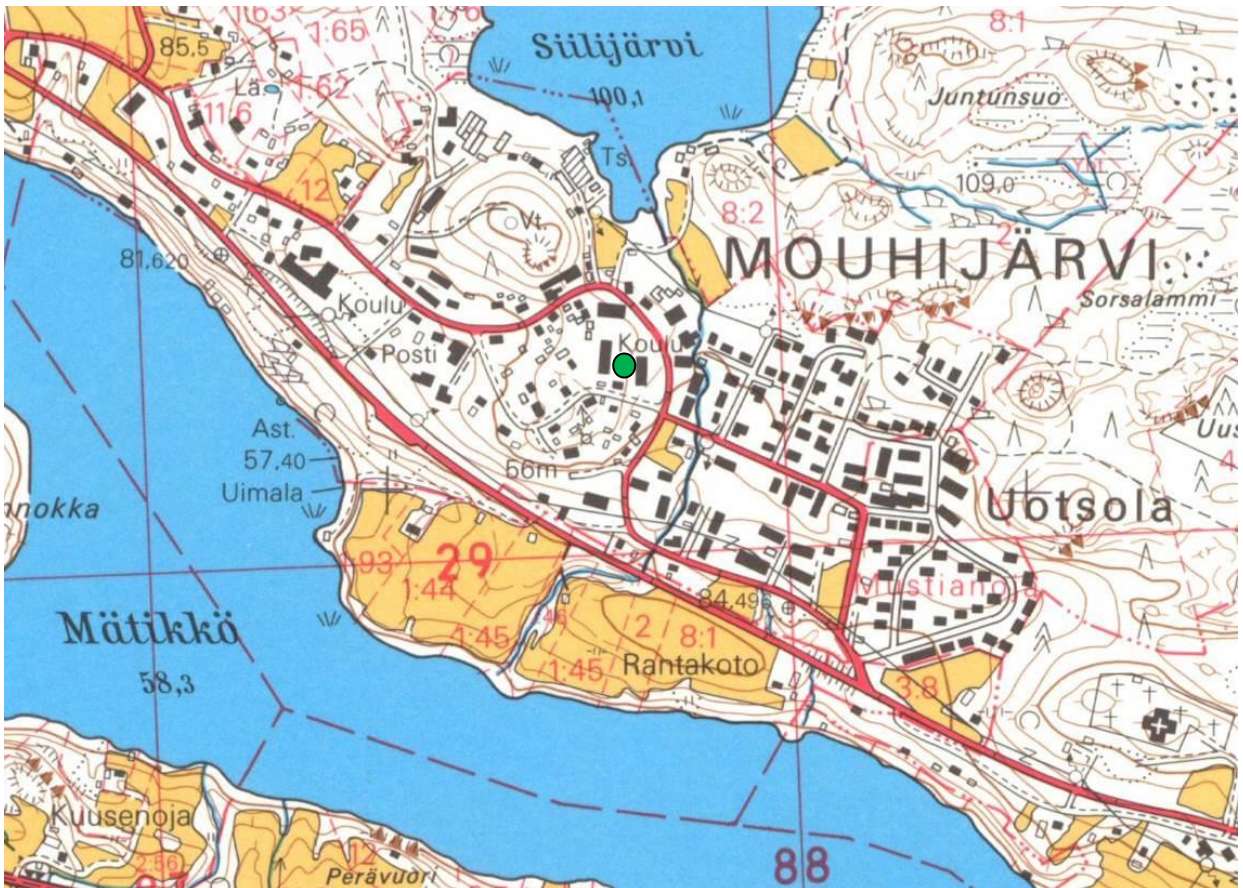
Mouhijärven uusi kirkko rakennettiin Uotsolan kylän itäpuolelle 1858. Uotsolantien varsi oli jo 1900-luvun vaihteessa tiiviisti rakennettu. Raitin varrella oli sekä asutusta että liikerakennuksia ja 1879 vanhan kirkon (1641) hirsistä rakennettu Mouhijärven ensimmäinen kansakoulu. Siilinjärven rannalle oli perustettu meijeri.

1950-luku edusti Uotsolassa vilkasta rakentamisen kautta. 1960-luvulle tultaessa kirkonkylään oli rakennettu kunnanlääkäritalo, apteekki- ja pankkirakennuksia, yhtenäiskoulu, kansakoulun lisärakennus sekä Siilinjärven rannalle kutomo. Asutus on laajentunut koulun lounaispuolisen mäen rinteelle. Yhteys Uotsolantieltä pappilaan oli selkeä. Pappilaan johtavan tien eteläpuolella sijaitsi kanttorila. Kanttorilan eteläpuolinen entinen Pentin tila otettiin käyttöön kunnantaloksi 1950-luvulla.

Kylän eteläpuolelle rakennettiin 1960-70-luvulla ohitustie. Uotsolantien varren rakennuskanta korvautui osin uusilla, kauemmas tiestä sijoittuvilla liikerakennuksilla. Kylän itäpuolelle, pappilaan johtaneen Hopuntien molemmiin puolin rakentui laaja omakoti- ja rivitaloalue. Pappilaan kuulunut rakennuskanta on päärakennusta ja kanttorilaa lukuun ottamatta purettu.

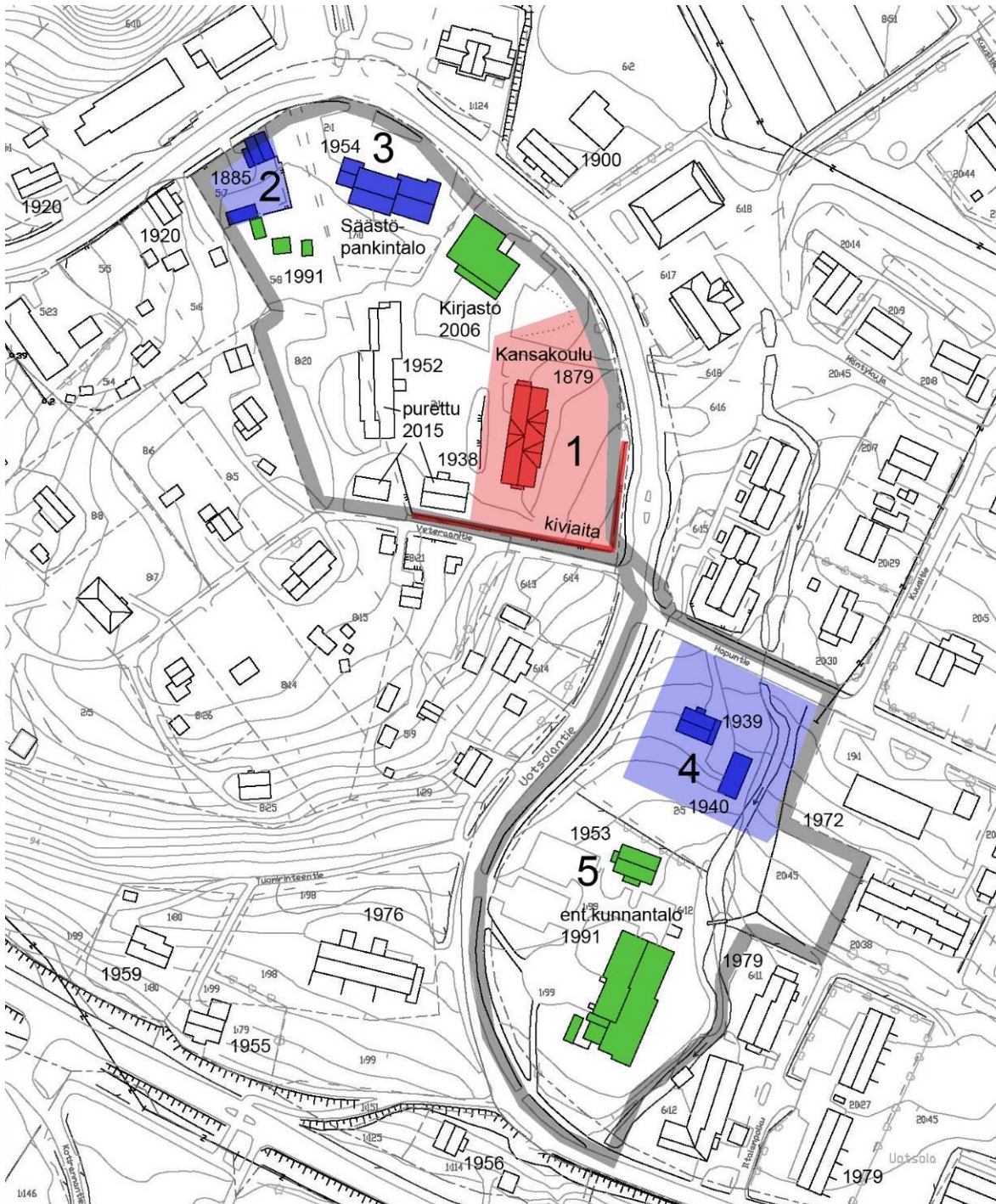
Ote Maanmittauslaitoksen peruskartasta 1961, Uotsola. Uotsolan koulun sijainti merkitty vihreällä pisteellä.

Ote Maanmittauslaitoksen peruskartasta 1988, Uotsola. Uotsolan koulun sijainti merkitty vihreällä pisteellä.

Uotsolan rakennukset vuosikymmenittäin pohjakartalla, suunnittelualue harmaalla rajauksella. Kartalla näkyvät Uotsolan koulun 1930- ja 1950-luvun rakennukset on purettu syksyllä 2015 myönnetyllä purkuluvalla.

- Erityisen merkittävä pihapiiri ja rakennus, jolla on suuri kulttuurihistoriallinen merkitys.
- Merkittävä pihapiiri ja rakennus, joka on tärkeä alueen kulttuurihistoriallisen luonteen säilymisen kannalta.
- Aluetta täydentävä rakennuskanta.

Suunnittelualueen rakennukset ovat jaettavissa ominaispiirteidensä ja kulttuurihistoriallisten arvojen perusteella kolmeen ryhmään. Rakennusten arvojen turvaamiseksi tulisi erityisesti kiinnittää huomiota punaisella ja sinisellä merkittyjen rakennusten ja pihapiirien säilymiseen. Niihin mahdollisesti tehtävät muutokset tulisi tehdä huolellisesti suunnitellen, niiden tyyliä ja ominaispiirteitä, kuten kattomuotoa, runkomuotoa ja rakennusajankohdalle ominaisia julkisivumateriaaleja, muotoja ja tyyliäpiirteitä kunnioittaen.

Kartalla on esitetty numerot, jotka viittaavat liitteenä oleviin inventointikortteihin. Inventointikortit ovat tämän selvityksen liitteenä.

Kuvaliitteet

Rakennuksia suunnittelualueen kiinteistöllä 790-510-5-8. Asuinrakennus on vuodelta 1991.

Uotsolan kansakoulu ja Uotsolantien raitinäkymää koulun kohdalta.

1980-luvun rivitaloasutusta ja pankkirakennus (1986) Uotsolantien varrella.

Oksasen liiketalo Uotsolantien varrella

Mouhijärven kirjasto (2006) suunnittelualueella

1990-luvun pankkirakennus Uotsolantiellä

Uotsolantien maisemaa suunnittelualan luoteispuolella.

1950-60-lukujen asutusta suunnittelualueen ulkopuolella, Veteraanitien varrella, Uotsolantien mutkaan jäävän mäen rinteessä.

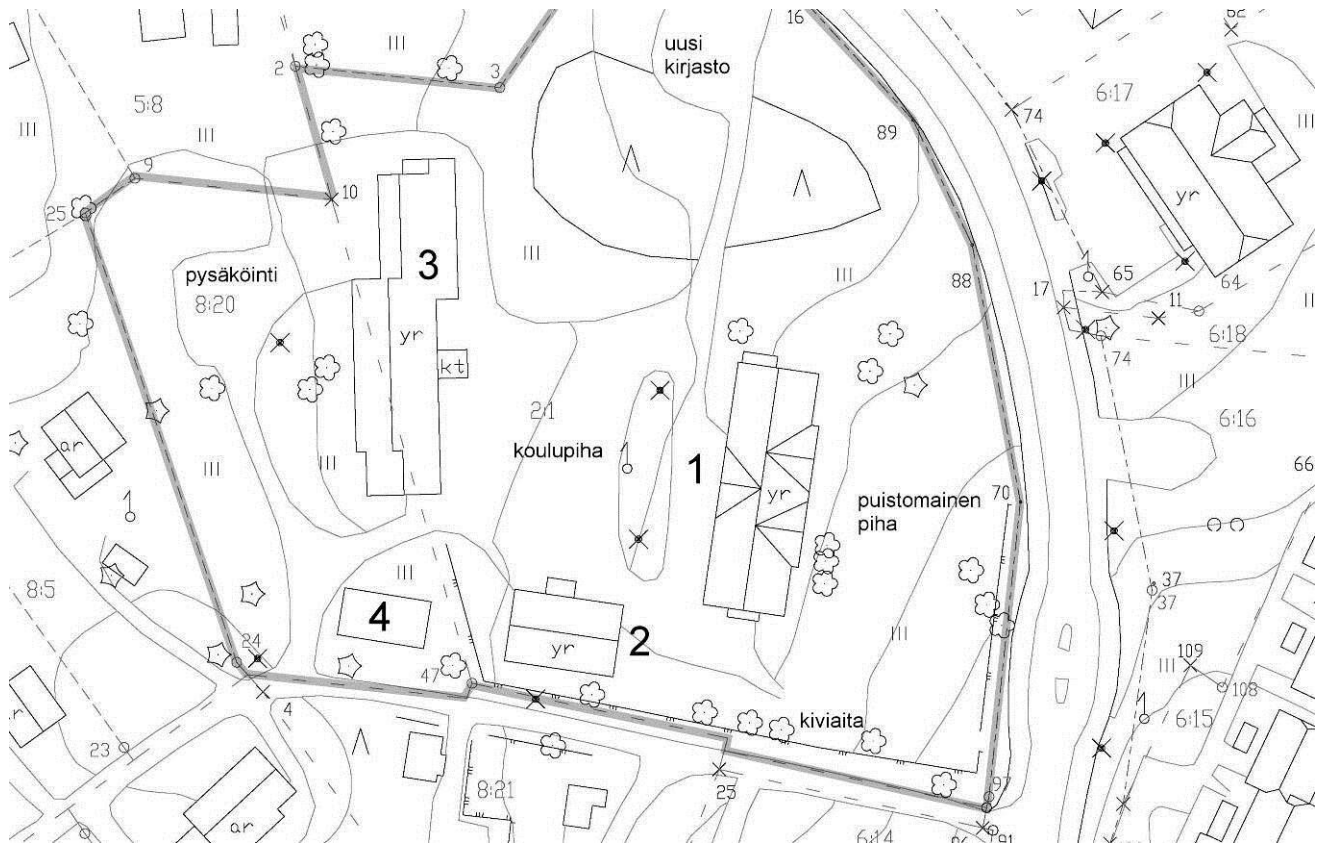
Asutusta suunnittelualueen ulkopuolella, Veteraanitien varrella. Joissakin pihapiireissä on säilynyt vanhempia talousrakennuksia.

1960-1980-lukujen asutusta suunnittelualueen ulkopuolella, Veteraanitien varrella.

Uotsolan koulu

7.1.2015, tark. 5.2.2016 / Minna Kulojärvi

1. Uotsolan vanha kansakoulu, 2. Koulurakennus 1938, 3. Koulurakennus 1953, 4. Talousrakennus

Tarkennus 5.2.2016: Kartalla näkyvät rakennukset 2, 3 ja 4 on purettu syksyllä 2015 myönnetyllä purkuluvulla.

Vasemmalta: 1950-luvun koulurakennus, Uotsolan vanha kansakoulu, 1930-luvun koulurakennus ja talousrakennus

1930-luvun ja 1950-luvun koulurakennukset. Rakennukset on purettu syksyllä 2015.

Uusi kirjasto koulupihan pohjoislaidalla

1950-luvun liikerakentamista Uotsolantien varressa, 1950-luvun koulun pohjoispuolella

1930-luvun koulurakennuksen länsipuolella on todennäköisesti samaan aikaan rakennettu talousrakennus. Rakennus on purettu syksyllä 2015.

Rakennus 1 – Uotsolan vanha kansakoulu

Kiinteistötunnus	790-510-2-1	Kerroslukku	1½
Osoite	Uotsolantie	Perustus	luonnonkivi
Kohdetyyppi	opetus	Runko	hirsi
Nykyinen käyttö	koulu	Vuoraus	vaakapaneeli/pystypaneeli
Alkuperäinen käyttö	kansakoulu	Katemateriaali	profiilipelti
Rakentamisaika	1879	Katon muoto	satula
Korjausvuodet	1975	Kuisti	katokset, päädyissä umpikuistit
Suunnittelija	-	Kuistin kattomuoto	satula, eteläpäädyssä aumakatto
Rungon muoto	suorakaide	Kunto	hyvä

Kuvaus ja historia

Uotsolan vanha kansakoulu sijaitsee koulupihan itälaidalla, puistomaisen pihan takana Uotsolantien varrella. Rakennuksessa sijaitsevat nykyisin koulun teknisen työn tilat.

Koulu valmistui 1879 ja aloitti toimintansa 6.10. samana vuonna. Uotsolan koulu oli Mouhijärven ensimmäinen kansakoulu ja yksi koko nykyisen Sastamalan alueen ensimmäisiä kouluja. Tätä ennen Mouhijärvellä toimi kolme kiertokoulua. Seuraavaksi koulut on Mouhijärvellä rakennettu Häijääseen ja Yliskalloon (1897). Uotsolaa aikaisemmin ovat Sastamalassa valmistuneet vain Tyrvään kirkonkylän ja Karkun aluskylän koulut (1873) ja Kiikan kirkonkylän koulu (1876). Uotsolan koulurakennuksessa kokoontui alkuaikoina myös kuntakokous ja yhdessä huoneessa toimi postikonttori.

Ulkoasu

Uotsolan koulun rakennusmateriaalina on käytetty puretun, vuonna 1641 rakennetun Mouhijärven vanhan kirkon hirsistä ja lautoja. Vanhoja hirsistä on näkyvissä alapohjan ja kylmän ullakon kantavina rakenteina ja ullakon alakaton ja alapohjan laudoituksessa on nähtävissä vanhoja kirkkomaalauksia ja tekstejä.

Koulurakennus on rungotaan pitkä, suorakaiteen muotoinen, 1½-kerroksinen ja satulakattoinen. Runko on hirsirakenteinen ja lautavuorattu. Rakennuksen piirteisissä on uusrenessanssin ja siitä ja puurakentamisesta muotoutuneen ns. nikkarityylin vaikutusta. Julkisivu on symmetrinen ja jäsenelty kerroslistan jakamiin vaaka- ja pystypaneelikenttiin. Räystäiden alapuolella laudoitus noudattaa katon lappeen suuntaa ja räystäitä kannattavat kuvioleikatut konsolit. Rakennuksen perustuksena ovat luonnonkiviharkot.

Uotsolantielle suunnatun julkisivun keskellä on kaksi vastaharjaa ja niiden välinen osa on rungotaan muuta rakennusta leveämpi. Koulupihan puoleisen sivun keskellä on vastaharja ja sen molemmin puolin sisäänkäynnit. Sisäänkäyntien paikalla alun perin olleet kuusikulmaiset kuistit on uusittu satulakattoisiksi katoksiksi, joille johtavat betoniportaat. Rakennuksen eteläpäässä on aumakattoinen umpikuisti, ja pohjoispäädyssä kaarikattoinen, tiiliseinäinen kellarin sisäänkäynti.

Ikkunat on uusittu sisään-sisään-aukeaviksi ikkunoiksi, mutta vastaavat vanhaa l-jakoista ja kuusiruutuista ikkunatyyppejä. Ikkunoiden pielilaudat ovat koristeelliset, ja länsisivun ikkunoiden otsalaudassa on taidokas lehtisahauskoristelu, samantyyppinen kuin Mouhijärven Wähätiisalan asuinrakennuksen ikkunoissa. Ullakon ikkunat ovat diagonaaliruudutetut. Eteläpäädyn kuistissa on 12-ruutuinen ikkuna.

Julkisivun väri on 1900-luvun vaihteessa ollut vaalea ja listoitukset tummemmat. Nykyisin julkisivu on maalattu oranssiksi, listoitukset ovat valkoiset.

Rakennus on muutettu koulun tekstiili- ja puutyötiloiksi 1975, miltä ajalta ovat myös säilyneet piirustukset. Ikkunat ja ulko-ovet on uusittu todennäköisesti samassa yhteydessä. Ikkunoiden alle on tehty ilmanottoaukot. Vanhat kuistit on korvattu katoksilla ja pohjoispäätyyn on rakennettu umpikuisti, joka myöhemmin on muutettu satulakattoiseksi. Rakennuksen länsiseinustalle on sijoitettu öljypolttimo. Kivisokkelia on paikkailtu betonivalulla. Punainen profiilipeltikate on uudehko.

Sisätilat

Rakennuksen kummassakin päässä on ollut asuinhuoneita, ja keskellä kaksi suurta ja kaksi pienempää luokkahuonetta. Entiset luokkahuoneet on muutettu 1970-luvun saneerauksessa puu- ja metallityöluokiksi. Osa väliseinistä ja vanhat kaakeliuunit, joita on pohjapiirroksen mukaan ollut 12, on tällöin purettu. Yhden uunin paikalle on rakennettu ullakolle johtavat portaat. Suurin osa kantavista seinistä on kuitenkin säilynyt, mutta alkuperäinen huonejako ei ole enää selkeästi hahmotettavissa.

Seinät ja lattiat on vuorattu kauttaaltaan uusien pintamateriaalein, ja osa alakatoista on alaslaskettuja. Alakatto ja seinät ovat levyvuoratut, lattiassa on muovimatto. Pintojen verhoisuus on voinut myös suojella alla olevia rakenteita teknisen työn luokissa.

Kylmä ullakko on alkuperäiskunnossa, lukuun ottamatta sinne myöhemmin rakennettua IV-konehuonetta. Sekä hirsissä että laudoissa on näkyvissä merkkejä siitä, että ne ovat kuuluneet aiemmin toiseen rakennukseen. Hirsissä on vanhoja loveuksia ja laudoissa on näkyvissä kirkkomaalauksia ja tekstejä. Laudat ovat kuitenkin päätyneet koulua rakennettaessa sattumanvaraisille paikoille. Maalauskoristelua on näkyvissä myös rakennuksen alapohjassa.

Kunto

Rakennus on pääosin hyväkuntoinen. Osa perustuskivistä on hieman liikkunut, mikä on aiheuttanut vähäistä painumaa myös hirsirakenteeseen. Pohjoispäädyn kellarin sisäänkäynnin katolta valunut vesi on kastellut julkisivua.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo rakennusperinteinen, arkkitehtoninen

Historiallinen arvo sivistyshistoria, kirkkohistoria

Ympäristöarvo maisemallisesti keskeinen sijainti

Arvojen perustelu

Alueen ensimmäisten koulujen joukossa 1879 rakennettu uusrenessanssi- ja nikkarityylivaikutteinen puurakenteinen kansakoulurakennus, joka sijaitsee maisemallisesti keskeisellä paikalla Uotsolan taajaman pääraitin varressa, kiviaidan ja puistomaisen pihan takana. Rakennusmateriaalina on käytetty 1641 rakennetun Mouhijärven vanhan kirkon hirsistä ja lautoja, joissa yhä maalauskoristelua näkyvissä. Rakennus on säilyttänyt rakentamisaikakautensa rakennushistoriallisen tyylin hyvin, lukuun ottamatta joitakin muutoksia.

Rakennus on erittäin merkittävä osa entisen Mouhijärven ja Sastamalan alueen koululaitoksen historiaa ja kirkollista historiaa. Rakennuksella on suuri kulttuurihistoriallinen merkitys ja se on tärkeä alueen kulttuurihistoriallisen luonteen ja kyläkuvan säilymisen kannalta.

Arvoluokka

I

Toimenpidesuosituksset

Rakennus tulee säilyttää. Sisätiloissa mahdollisesti tehtävät pienet muutokset tulee tehdä tarkkaan harkiten ja rakennuksen kulttuurihistoriallisia ominaispiirteitä kunnioittaen. Kaikissa muutos- ja korjaustöissä on noudatettava rakennukseen sopivaa rakentamistapaa.

Suunniteltaessa muutosta tai korjaamista tulee selvittää rakennuksessa käytettyjen vanhan kirkon rakenteiden säilyneisyys.

Rakennuksen ja pihapiirin arvojen säilymisen kannalta tärkeää on:

Asuinrakennuksen julkisivujen aukotuksen, kattomuodon, runkomuodon ja rakennusajankohdalle ominaisten tai niitä vastaavien julkisivumateriaalien, muotojen ja tyylipiirteiden säilyminen.

Vanhasta kirkosta peräisin olevien rakenteiden säilyminen.

Rakennuksen aseman säilyminen katumaisemassa.

Rakennusta ympäröivän avoimen tilan ja puistomainen pihan ja sitä rajaavan kivimuurin sekä pihan perinteisen kasvillisuuden säilyminen.

Koulun pohjoispääty ja kellarin sisäänkäynti

Itäsivu

Liikahtanut perustuskivi

Länsisivu

Portin paikka koulun kiviaidassa Uotsolantien varrella

Vasemmalla Uotsolan koulun ikkuna, oikealla Wähätiisalan tilan 1800-luvulla valmistuneen rakennuksen ikkunatyyppejä.

Kasvialheista maalauskoristelu ja lovettuja hirssiä koulun alapohjassa

Ullakko

Myös ullakolla on näkyvissä uusiokäytettyjä puuosia.

Ullakolla on säilynyt koulun vanhoja ovia ja ikkunoita.

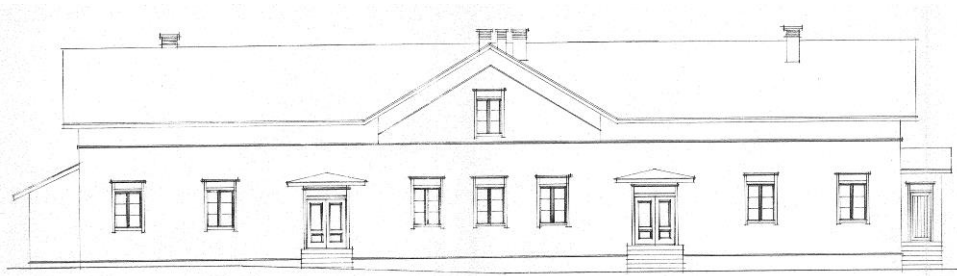

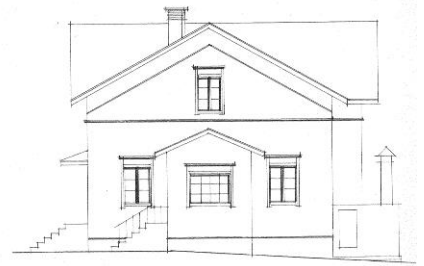
Teknisen työn luokat

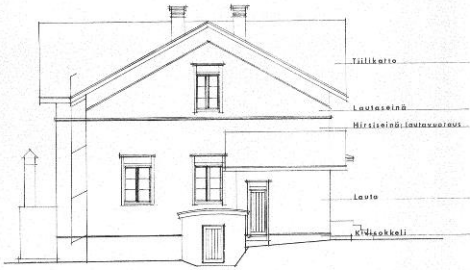
Koulu aivan 1900-luvun alussa. Vanhat kuusikulmaiset kuistit ovat näkyvissä. Kuva kirjasta Mouhijärven historiikki 1867-2008.

JULKISIVU länteen

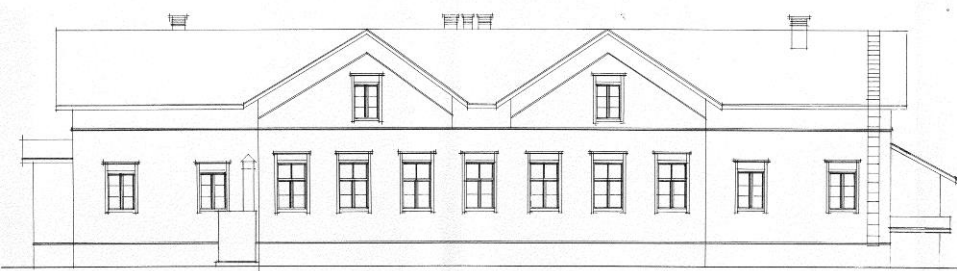
JULKISIVU etelään

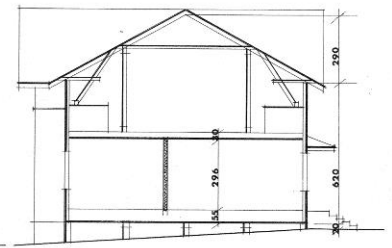
JULKISIVU pohjoiseen

Mouhijärven kunta	N:o 3
UOTSOLAN VANHA KOULU - SANEERAUS	PÄÄPIIRUSTUS 1:100
TEKNISTEN AINEIDEN JA TEKSTIILIITYÖN TILAT	Julkisivuja
<i>Kaavak. 2024/2025/1/2024-25</i>	

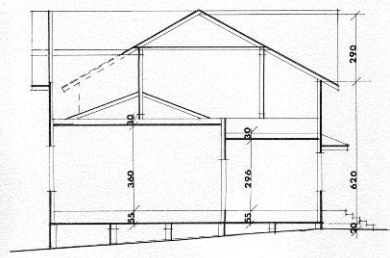
Julkisivut länteen, etelään ja pohjoiseen, muutospirustus 1975

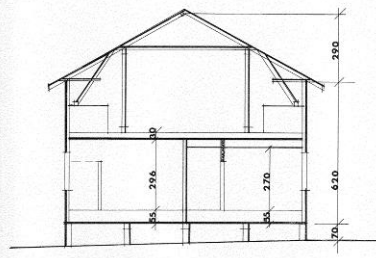
JULKISIVU länteen

LEIKKAUS A-A

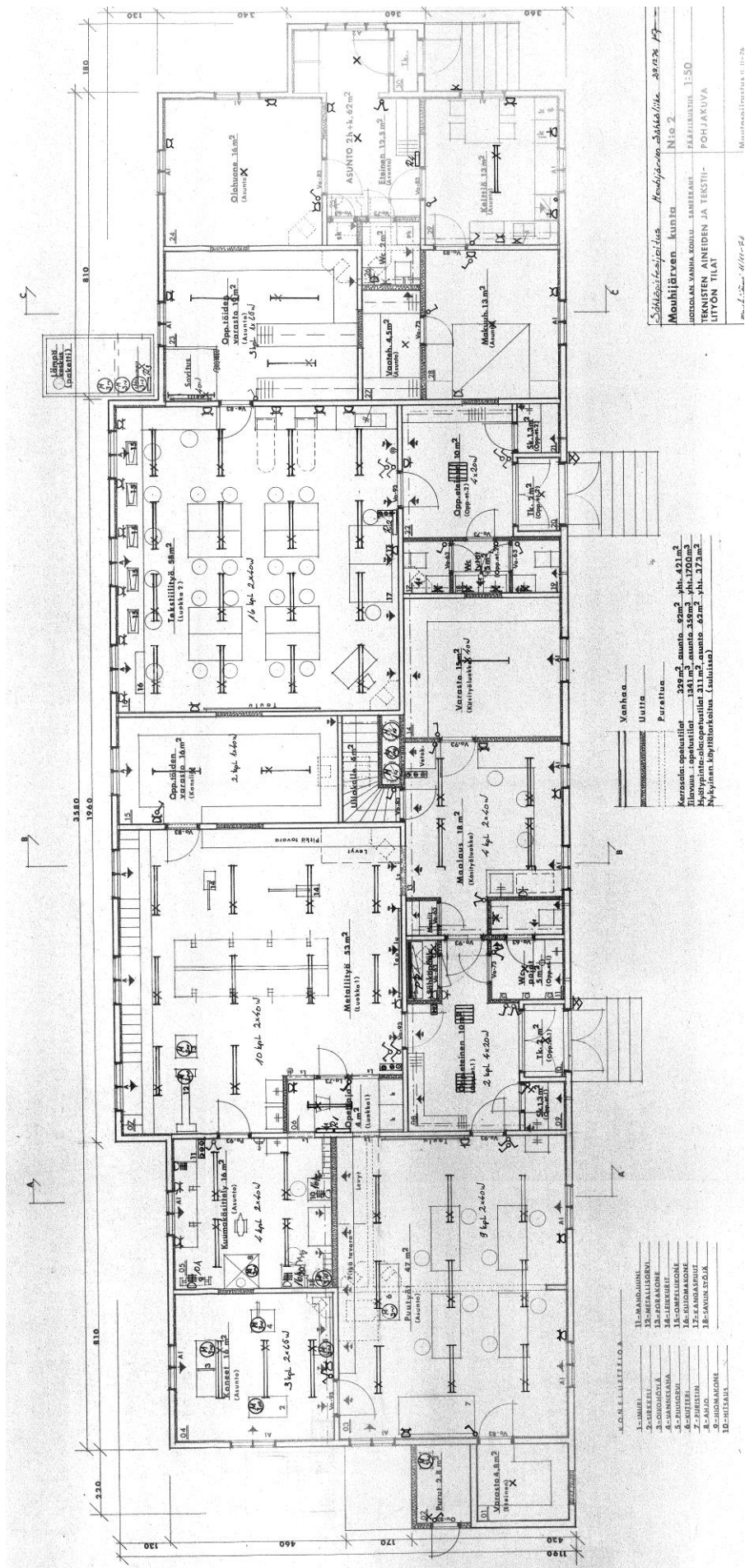
LEIKKAUS B-B

LEIKKAUS C-C

Mouhijärven kunta	N:o 4
UOTSOLAN VANHA KOULU - SANEERAUS	PÄÄPIIRUSTUS 1:100
TEKNISTEN AINEIDEN JA TEKSTIILIITYÖN TILAT	Julkisivu ja leikkaukset A-B-C

Julkisivu itään ja leikkauksia, muutospirustus 1975

Pohjapiirros, muutos
 puu- ja tekstiilityön
 tiloiksi 1975

Selitys
 Mouhijärven koulu
 No. 2
 Määräaikainen 1:50
 POKKAUVA
 P. 1:50 - 1/11-75
 Muutosten luettelo n:o 26

KOHDE 2, Pajunen

Inventointinro: 2	Osoite: Uotsolantie	Kiinteistötunnus: 790-510-5-7, Pajunen
Aluetyyppi: kirkonkylä	Hist.tilatyyppi: mäkitupa/torppa	Kohdetyyppi: asuinkiinteistö
<i>Rakennuksen kuvaus</i>	<i>Asuinrakennus</i>	<i>Talousrakennus</i>
<i>Nyk. käyttö</i>	asuinrakennus	talousrakennus
<i>Alkuper. käyttö</i>	sama	sama
<i>Rakentamisaika</i>	1885	1885 – 1900-luvun alkupuoli
<i>Suunnittelija</i>	-	-
<i>Korjausvuodet</i>	1900-luvun puoliväli, 2000-luku	-
<i>Kerrosluku</i>	1 ½	1
<i>Rungon muoto</i>	suorakaide	suorakaide
<i>Perustus</i>	betoni	
<i>Vuoraus</i>	vaaka- ja pystypaneeli	pystypaneeli
<i>Katemateriaali</i>	pelti	pelti
<i>Katon muoto</i>	satulakatto	satulakatto
<i>Kuisti</i>	tasakattoinen lasikuisti	-

Kuvaus ja historia

Pihapiiri on osa Uotsolan tien varrelle mäen rinteeseen 1800-luvun lopulla on 1900-luvun vaihteessa rakennettua mäkitupalais-, ym. pienasumusten aluetta. Aikakauden rakennuksia on jäljellä vain muutama. Tontti ja sen rakennukset ovat tyypillisesti pienikokoisia. Kiinteistö on lohkottu Hopun talon maista 1928 yhdessä usean muun tilan kanssa. Hopun maista on lohkottu myös kansakouluntontti 1876.

Asuinrakennus on kiinteistörekisterin tietojen mukaan vuodelta 1885, mihin myös pieni koko ja sijoittuminen pääty aivan lähelle Uotsolantietä viittaavat. Rakennus on 1½-kerroksinen, pohjamuodoltaan suorakaide ja sen huoneet sijoittuvat kahden hormin ympärille. Rakennuksen ulkoasussa välittyvät kuitenkin sekä 1900-luvun puolivälissä että viime vuosikymmeninä tehdyt muutokset.

Asuinrakennuksen länsisivulle on rakennettu tod.näk. 1900-luvun puolivälissä kuisti, jossa aikakaudelle tyypillinen kapea ikkunarivistö. Kuistin päälle on rakennettu parveke, johon on käynti kattolyhdystä. Julkisivuvuoraus on uusittu alaosastaan pysty- ja yläosastaan vaakapaneeliksi. Osia erottavat vesilistat. Ikkunat ovat kaksiruutuiset, noin 1900-luvun puolivälistä. Jyrkän harjakaton katteena on harmaaksi maalattu aaltopelti.

Asuinrakennus on ulkoisesti hyväkuntoinen.

Pihapiirin takaosassa on talousrakennus tod.näk. samalta aikakaudelta. Talousrakennus on pienikokoinen, harjakattoinen talousrakennus, joka on julkisivultaan punamullan punaiseksi maalattua pystypaneelia, listoitukset valkoiset. Talousrakennuksen kaakkoispäädyssä on neliruutuinen ikkuna.

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiri on puustoinen, sitä rajaavat Uotsolantien puolelta pensasaita ja lauta-aita sekä metalliportti. Kiinteistöjen 5-7 ja 5-6 rajalla Uotsolantien varrella kasvaa vanha mänty, jolla on maisemallista merkitystä kyläkuvassa. Viereinen pihapiiri 5-6 on tämän pihapiirin kanssa samankaltainen, asuinrakennus todennäköisesti samalta aikakaudelta, muuttunut korjausten yhteydessä ja sijoittuu lähelle tietä. Kaakkoispuolella on pihapiiri 5-8, jolle on rakennettu uusi pienikokoinen asuinrakennus 1991.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennusperinteiset arvot: 1800-luvun lopulla rakennettu pienikokoinen asuin- ja talousrakennus. Ulkoisesti 1900-luvun puolivälin muutosten jälkeisen asunsa ja muotonsa vielä osittain säilyttänyt rakennus kertoo perinteisestä rakentamisen tavasta. *Sosiaalhistorialliset arvot:* Rakennukset ja pihapiiri kertovat 1800- ja 1900-lukujen mäkitupalais-/ itsellisasumisen tavasta. *Maisemalliset arvot:* Pihapiiri sijaitsee näkyvällä paikalla Uotsolan keskustassa ja asuinrakennus lähes kiinni tien reunassa, tontin nurkalla maisemallisesti merkittävä mänty.

Inventointialueen suppeudesta johtuen rakennuksia ei ole arvoluokitettu.

Toimenpidesuosituks

Rakennukset tulisi säilyttää. Muutokset tulisi tehdä harkiten, rakennuksen ja olemassa olevan ympäristön mittakaavaa ja rakennustapaa noudattaen. Rakennusten ja pihapiirin arvojen säilymisen kannalta tärkeää on:

- Rakennusten kattomuodon, runkomuodon ja rakennusajankohdalle ominaisten tai niitä vastaavien julkisivumateriaalien, muotojen ja tyylipiirteiden säilyminen.
- Asuinrakennuksen aseman säilyminen raittimaisemassa.
- Puustoisien pihan ja perinteisen kasvillisuuden säilyminen.

Pihapiiri nähtynä pohjoisesta, oikealla Uotsolantie.

Uotsolantieltä

Viereinen kiinteistö 5-6 ja mänty mäen laella.

Punainen talousrakennus, etualalla viereisen kiinteistön uudempia rakennuksia.

KOHDE 3, Säästöpankki

Inventointinro: 3	Osoite: Uotsolantie	Kiinteistötunnus: 790-510-2-1, Säästöpankki
Aluetyyppi: kirkonkylä	Hist.tilatyyppi: tontti	Kohdetyyppi: liike-elämä
<i>Nyk. käyttö</i>	liikerakennus	
<i>Alkuper. käyttö</i>	sama	
<i>Rakentamisaika</i>	1954	
<i>Suunnittelija</i>	-	
<i>Korjausvuodet</i>	-	
<i>Kerroslukku</i>	1 - 2	
<i>Rungon muoto</i>	suorakaide, kolme osaa	
<i>Perustus</i>	betoni	
<i>Vuoraus</i>	vaalea rappaus, ikkunanpielissä ja pilareissa tiili	
<i>Katemateriaali</i>	tiilikate	
<i>Katon muoto</i>	satulakatto	
<i>Kuisti</i>	tiilipilarien kannattama pidennetty räystääs sisäänkäynnin kohdalla	

Kuvaus ja historia

Säästöpankki rakennettiin Uotsolantien varrelle 1954. Kiinteistö lohkottiin vuonna 1958 alun perin Hopun talolle kuuluneista maista. Säästöpankin rakentaminen ajoittui Mouhijärven kirkonkylässä vilkkaaseen rakentamisen kauteen. Uotsolantien varrelle olivat juuri valmistuneet myös apteekki (1951), pankkirakennus Markkamäki (1953), kunnantalon tontille toimisto- ja asuinrakennus (1953) ja Säästöpankin eteläpuolelle Mouhijärven kansakoulun lisärakennus (1953, purettu 2015). Pankkitoiminta on loppunut ja nykyisin Säästöpankin rakennuksessa toimii mm. apteekki.

Säästöpankkirakennus muodostuu kolmesta osasta, päädyssä on yksikerroksinen pankkisiipi ja keskellä kaksikerroksinen liikeosa. Aikakauden liikerakentamiselle tyypillisenä ja Uotsolan keskustan 1950-luvun liikerakennusten yhteisinä piirteinä ovat ainakin osittain kaksikerroksinen satulakattoinen rakennusmassa, julkisivultaan vaaleaksi rapattu. Säästöpankkirakennus on massoitteeltaan monimuotoisempi, ja rakennuksen erityispiirteenä on tiilipiippu ja ikkunanpielissä ja pilareissa näkyvä tiili. Alakerroksessa on suuret liiketilöiden ikkunat.

Ympäristö ja pihapiiri

Rakennuksen piha on lähes kokonaan asfaltoitu pysäköintialueeksi, rakennuksen eteläsivulla on nurmikkoa. Rakennus on maisemallisesti merkittävässä asemassa Uotsolantien varrella. Vastapäätä Uotsolantien pohjoispuolella on useita 1980-2000-lukujen kauppa- ja pankkirakennuksia sekä Oksasen liiketalo (1900), joka on toiminut mm. Mouhijärven Willakehruutehtaan toimistona ja Kansallis-Osake-Pankin konttorina. Säästöpankin itäpuolella on uusi kirjastorakennus (2006).

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistorialliset arvot: 1950-luvulla rakennettu tyylipiirteiltään modernistinen, rapattu pankki- ja liikerakennus. Rakentamisaikaisen ulkoasunsa ja muotonsa hyvin säilyttänyt rakennus kertoo 1950-luvun liikerakentamisen tavasta. *Taloushistorialliset arvot:* Rakennus kertoo Uotsolan pankki- ja muun liiketoiminnan tavasta 1950-luvulta lähtien. *Maisemalliset arvot:* Pihapiiri sijaitsee näkyvällä paikalla Uotsolantien varrella.

Inventointialueen suppeudesta johtuen rakennuksia ei ole arvoluokitettu.

Toimenpidesuosituks

Rakennus tulisi säilyttää. Muutokset tulisi tehdä harkiten, rakennuksen ja olemassa olevan ympäristön mittakaavaa ja rakennustapaa noudattaen sekä rakennuksen kulttuurihistoriallisia ominaispiirteitä kunnioittaen.

Rakennuksen ja pihapiirin arvojen säilymisen kannalta tärkeää on:

- Rakennuksen kattomuodon, runkomuodon ja rakennusajankohdalle ominaisten tai niitä vastaavien julkisivumateriaalien, muotojen ja tyylipiirteiden säilyminen.
- Rakennuksen aseman säilyminen raittimaisemassa.

Uotsolantieltä

Uotsolantieltä

Vasemmalla kirjasto (2006), taustalla purettu koulu (1953)

Muita 1950-luvun liikerakennuksia Uotsolantien varrella

KOHDE 4: Rajahoppu

Inventointinro: 4	Osoite: Hopuntie	Kiinteistötunnus: 790-510-2-27, Rajahoppu
Aluetyyppi: kirkonkylä	Hist.tilatyyppe:	Kohdetyyppi: asuinkiinteistö
<i>Rakennuksen kuvaus</i>	<i>Asuinrakennus</i>	<i>Taloutrakennus</i>
<i>Nyk. käyttö</i>	asuinrakennus	taloutrakennus
<i>Alkuper. käyttö</i>	sama	sama
<i>Rakentamisaika</i>	1939?	1940
<i>Suunnittelija</i>	V.J.Hannula	-
<i>Korjausvuodet</i>	-	-
<i>Kerrosluku</i>	1 ½	1
<i>Rungon muoto</i>	suorakaide	suorakaide
<i>Perustus</i>	betoni	
<i>Vuoraus</i>	peiterima, yläosassa pystypaneeli	peiterima
<i>Katemateriaali</i>	saumattu pelti	pelti
<i>Katon muoto</i>	satulakatto, kissanpenkit päissä	satulakatto
<i>Kuisti</i>	pylväskatos, päädyssä pulpettikattoinen umpikuisti	-

Kuvaus ja historia

Pihapiiri sijaitsee pappilaan johtaneen tien, nyk. Hopuntien varrella ja on tunnettu Mouhijärven seurakunnan kanttorin talona. Kiinteistö on nykyisin yksityisomistuksessa. Pihapiiriin kuuluvat kiinteistörekisterin mukaan 1939 valmistunut asuinrakennus ja taloutrakennus (1940). Tontti on melko suuri, mutta asuinrakennus verrattain pienimittakaavainen. Kiinteistö on lohkottu Hopun talon maista 1998.

Asuinrakennus on ulkoasultaan pelkistetty ja piirteiltään uusklassistinen. Sisäänkäynnille johtavat valetut betoniportaan ja valkeiden, pyöreiden pylväiden kannattama katos. Itäpäädyn pulpettikattoisessa kuistissa toinen sisäänkäynti. Päädyissä on lunetti-ikkunat ja kissanpenkit / sisäänpäin taitetut räystäät. Rakennus on 1½-kerroksinen ja muodoltaan suorakaide, huoneet kahden hormin ympärillä. Julkisivu on peiterimavuorattu, yläosastaan pystypaneelia. Väriyty on vaalea, listoitukset valkoiset. Ikkunat ovat säilyneet perinteisinä T-jakoisina ja kuusiruutuisina. Ulko-ovessa kolme vaakaikkunaa.

Pitkä talousrakennus, jossa on mm. autotalleja ja todennäköisesti sauna, sijoittuu pihan itälaidalle. Talousrakennus on väritykseltään punamullan punainen, mikä korostaa rakennusten perinteistä hierarkiaa. Molemmat rakennukset ovat ulkoisesti hyväkuntoiset.

Asuinrakennus on valmistunut samaan aikaan kuin läheisen kansakoulun lisärakennus (1938), joka oli piirteiltään samankaltainen, uusklassistisvaikutteinen. (Koulun lisärakennus on purettu 2015.) Kanttorin talon katoksen pylväisiin on mahdollisesti otettu mallia hieman aiemmin toteutetusta Selkeen kartanon uudistuksesta (1935, rakennusmestari J.Peltonen). Kartanon sisäänkäynnissä on saman tyyppiset pylväät.

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiri on avoin, osin puustoinen ja puutarhamainen ja viettää etelään. Pihapiiri on maisemallisesti merkittävässä asemassa Uotsolantien varrella saavuttaessa kylän keskustaan. Viistosti tien toisella puolen on vanha kansakoulu, eteläpuolella entinen kunnantalo. Kiinteistön itäreunalla virtaa oja Siilinjärvestä Mätikkö-järveen.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennusperinteiset arvot: 1930-luvulla rakennettu tyylipiirteiltään pelkistetty, uusklassistinen kanttorin asuinrakennus ja talousrakennus. Rakentamisaikaisen ulkoasunsa ja muotonsa hyvin säilyttänyt asuinrakennus kertoo perinteisestä rakentamisen tavasta. *Sosiaali- ja kirkkohistorialliset arvot:* Rakennukset ja pihapiiri kertovat 1900-luvun alkupuolen talollisen asumisen tavasta. Rakennus on kanttorin talona ollut merkittävässä asemassa jo valmistuessaan. *Maisemalliset arvot:* Pihapiiri sijaitsee näkyvällä paikalla Uotsolan keskustassa, Uotsolantien ja pappilaan johtaneen tien risteyksessä.

Inventointialueen suppeudesta johtuen kohteita ja rakennuksia ei ole arvoluokitettu.

Toimenpidesuosituks

Rakennus tulisi säilyttää. Pienehköt muutokset tulisi tehdä tarkkaan harkiten, rakennuksen ja olemassa olevan ympäristön mittakaavaa ja rakennustapaa noudattaen sekä rakennuksen kulttuurihistoriallisia ominaispiirteitä kunnioittaen.

Rakennuksen ja pihapiirin arvojen säilymisen kannalta tärkeää on:

- Rakennusten julkisivujen aukotuksen, kattomuodon, runkomuodon ja rakennusajankohdalle ominaisten tai niitä vastaavien julkisivumateriaalien, muotojen ja tyylipiirteiden säilyminen.
- Pihapiirin aseman säilyminen raittimaisemassa. Puustoisien pihan ja perinteisen kasvillisuuden säilyminen.

Pihapiiri Uotsolantieltä

Asuinrakennus

Taloustrakennus

Pihapiiri Hopuntieltä

KOHDE 5: Pentti

Inventointinro: 5	Osoite: Uotsolantie	Kiinteistötunnus: 790-510-1-99, Pentti
Aluetyyppi: kirkonkylä	Hist.tilatyyppi:	Kohdetyyppi: asutus / toimisto
Nyk. käyttö	-	
Alkuper. käyttö	asuinrakennus	
Rakentamisaika	1953	
Suunnittelija	-	
Korjausvuodet	-	
Kerroslukku	2 ½	
Rungon muoto	suorakaide	
Perustus	betoni	
Vuoraus	peiterima	
Katemateriaali	profiilipelti	
Katon muoto	satulakatto	
Kuisti	sivulla ja päädyssä satulakattoinen umpikuisti	

Kuvaus ja historia

Pentin kiinteistö sijaitsee Uotsolantien mutkassa saavuttaessa kylän keskustaan. Kiinteistöllä on kaksikerroksinen asuinrakennus Pentintupa (1953) sekä Mouhijärven entinen kunnantalo (1991).

Kiinteistön kohdalla, nykyisen Uotsolantien ja kevyenliikenteen reitin paikalla ovat sijainneet varhaiskeskiaikaisen Uotsolan kylän kylätontit. Paikalla on sijainnut Pentin tilakeskus, jonka Mouhijärven kunta on kirjanpidon mukaan ostanut käytettäväksi kunnantalona 3 000 000 markan kauppahinnalla 18.12.1951. Kiinteistö on lohkottu Pentin talon maista jo 1945 yhdessä usean muun tilan kanssa. Kunnantalona käytettiin Pentin tilan vanhaa päärakennusta.

Pentintupa tiedetään rakennetun kiinteistön pohjoisreunalle asuinrakennukseksi, mahdollisesti kunnan työntekijöiden käyttöön vuonna 1953, samana vuonna kuin Uotsolan koulun uusi osa. Myös Mouhijärven yhteiskoulu rakennettiin samalla vuosikymmenellä (1955). Pentintuvan rakennuksessa on asunut mm. kunnanjohtaja. Myöhemmin rakennus on ollut myös kunnan toimistotiloina. Viimeksi Pentintupa on ollut nuorisotilana vuoteen 2013 saakka, jolloin rakennus on myyty yksityiseen omistukseen.

Pentintupa on 2 ½-kerroksinen ja puurakenteinen. Rakennukseen on sisäänkäynti sivulla ja päädyssä olevien kuistien kautta. Julkisivu on pelkistetty ja vuorattu peiterimavuorauksella. Jyrkkä satulakatto on profiilipeltikatteinen. Räystäät ovat alapuolelta laudoitetut. Ikkunat ovat

todennäköisesti alkuperäiset, kaksiosaiset, tuuletusikkunalliset.

Rakennuksen kunto on heikentynyt, julkisivuvuoraus on kärsinyt kosteudesta.

Pentin tilan vanhat rakennukset näkyvät vielä vuoden 1988 kartalla. Rakennukset purettiin uuden, 1991 valmistuneen kunnantalon tieltä. Mouhijärven liityttyä Sastamalan kaupunkiin 2009 kunnantalo on siirtynyt päiväkodin ja lomatoimen käyttöön.

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiri on avoin, osin asfaltoitu ja osin puustoinen. Pihapiiri on näkyvällä paikalla Uotsolantien varrella saavuttaessa kylän keskustaan. Itä- ja länsipuolella on rivitaloasutusta, pohjoispuolella ent. kanttorin talo. Kiinteistön itäreunalla virtaa oja Siilinjärvestä Mätikkö-järveen.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistorialliset arvot: 1950-luvulla rakennettu pelkistetty kaksikerroksinen asuinrakennus, joka ollut käytössä myös kunnan toimistotiloina. Rakentamisaikaisen ulkoasunsa ja muotonsa säilyttänyt asuinrakennus kertoo jälleenrakennuskauden aikaisesta rakentamisen tavasta.

Sosiaali- ja taloushistorialliset arvot: Rakennus kertoo 1900-luvun puolivälin asumisen ja kunnallisen rakentamisen tavasta sekä vilkkaan kunnallisen rakentamisen aikakaudesta Mouhijärvellä.

Maisemalliset arvot: Pihapiiri sijaitsee näkyvällä paikalla Uotsolantien varrella.

Inventointialueen suppeudesta johtuen kohteita ja rakennuksia ei ole arvoluokitettu. Entisen kunnantalon kulttuurihistoriallista arvoa ei nuoren ikänsä takia ole arvioitu.

Vasemmalta ent. kanttorin talo (1939), asuin- ja toimistorakennus (1953), oikealla Uotsolantien kevyenliikenteen reitti.

Asuin- ja toimistorakennus

Entinen kunnantalo, nyk. päiväkot